

Общикономически факултет
Катедра „Икономическа социология“

Утвърждавам:.....
в.и.д Заместник-ректор
по обучението в ОКС "бакалавър"
и продължаващо обучение
/доц.д-р Александър Вълков/

ИЗПИТНА ПРОГРАМА
по дисциплината „Икономическа социология“
(университетски курс)

1. **Възникване и развитие на икономическата социология.** Ранни социологически възгледи за икономиката. „Социологическият империализъм“ (О.Конт). Позитивисткият еволюционизъм (Х.Спенсър). Исторически материализъм (К.Маркс). Класическа политическа икономия и икономическа социология.
2. **Класически програми за развитието на икономическата социология.** Социологическа теория за икономиката на Макс Вебер. Възгледите на Емил Дюркем за икономическата социология. Разграничаване между социологическата и икономическата теория (В.Парето).
3. **Социология и икономикс в Европа и САЩ (1920-1970).** Взаимовръзка между социологическа и икономическа теория (Й.Шумпетер). Школата на Дюркем в икономическата социология. Критика на пазарното общество (К.Полани). Американската алтернатива: икономика и общество (Т.Парсънс, Н.Смелсър).
4. **Взаимопроникване на икономическия и социологическия анализ.** „Икономически империализъм“. Новата институционална икономика. Теории за обществения и социалния избор. Социологическа теория на рационалния избор. Социоикономика, неомарксизъм и феминизъм.
5. **Съвременни социологически интерпретации на икономическия живот.** Новата икономическа социология. „Вграденост“ на икономическото действие в социалните отношения (М.Грановетер). Теории от среден ранг в новата икономическа социология. Изследователски полета на новата икономическа социология. Икономическа социология и икономикс.
6. **Макросоциологически теории за икономическото и общественото развитие.** Стадии на икономическия растеж (У. Ростоу). Теории за индустриалното общество (Р.Арон, Дж.Гълбрайт). Концепцията за постиндустриалното общество (Д. Бел). Трите вълни на човешката цивилизация (А. Тофлър). Неинституционални теории за икономическата и обществената динамика (Д.Норт, Д.Аджемоглу, Дж.Робинсън).
7. **Социологически интерпретации на съвременните обществени трансформации.** Глобализация и антиглобализъм. Информационното мрежово общество (М.Кастелс) Рисковото общество (У.Бек). Капитализъм 4.0 (А.Калецки). Теории за посткапитализма (П.Мейсън).
8. **Общество и институции.** Обществото като достатъчна дейностна система. Обществото като система от правила. Институционална система на обществото. Институции и доверие. Институционална промяна.
9. **Икономически институции.** Институционализация на икономическите дейности. Централни икономически институции на класическия и на модерния капитализъм. Институционални трансформации в постсоциалистическите общества.

10. **Размяна и пазар.** Същност и характерни особености на размяната. Пазарна и социална размяна. Институцията на пазара. Правилата на пазарната игра. Пазарни актьори и пазарно поведение. „Опазаряване“ на обществения живот. Пазар и глобализация.
11. **Икономически организации.** Социални групи и организации. Класическият модел на бюрократичната организация (М.Вебер). Дисфункции в бюрократичната организация. Формална и неформална структура на организацията. Модерните икономически организации. „Макдоналдизация“ на обществото (Дж.Ритзър).
12. **Социални мрежи в икономиката.** Икономически организации и социални мрежи. Основни елементи на социално-мрежовия анализ. Социални мрежи в организациите. Социални мрежи и социален капитал. Междурегистрационни мрежи. Стратегически съюзи.
13. **Икономически и социални неравенства и стратификация.** Същност на социалните неравенства и стратификацията. Основни понятия, описващи социалното неравенство. Класически и модерни концепции за икономическото и социалното неравенство. Класи и класова борба (К.Маркс). Класа, статус и партия (М.Вебер). Теория за елита. Функционална и конфликтна концепция за стратификацията.
14. **Стратификационна система на обществото.** Общи характеристики на стратификационната система. Социално-икономически и професионално-съсловни стратификационни модели. Класов модел на Ерик Олин Райт. Слоеви модели, основани на доходите и потреблението. Концепцията за средната класа. Социално-слоеви модел на ESOMAR. Модели, основани на социалния капитал.
15. **Икономическа култура.** Основни дефиниции. Функции и елементи на икономическата култура. Ценности, символи, ритуали, герои. Основни измерения на икономическата култура (Х.Хофстеде, М.Минков). Икономически култури на модерните икономики. Българската икономическа култура.
16. **Конфликтът в икономиката и обществото.** Конфликтът като социално явление – същност и основни понятия. Съдържание, характер и функции на конфликта. Динамика на конфликта – основни фази. Видове конфликти.
17. **Неформална икономика.** Същност и фактори на развитие. Домашна, недеклаирана („сива“) и криминална („черна“) икономика. Сфери, форми и мащаби на разпространение на неформалната икономика в България. Методи за изследване и измерване на неформалната икономика.
18. **Човекът в икономиката.** Икономиката в социален контекст. Основни характеристики на човека в икономиката. Потребности, мотиви, цели и икономическа дейност. Статус, роли и социално развитие на човека в икономиката. Четвъртата индустриална революция и съвременните предизвикателствата пред човека.
19. **Емпирични изследвания в социологията.** Същност, цели и основни принципи. Видове емпирични изследвания и сфери на приложението им. Структура и основни етапи на емпиричните изследвания.
20. **Методологически дизайн на емпиричните изследвания.** Формулиране на изследователски проблем, цели, задачи и хипотези. Теоретичен модел и водещи концепции на изследването. Операционализация и емпирични индикатори. Инструментариум на изследването. Генерална съвкупност и извадка. Представителност на информацията.
21. **Източници на информация и методи на регистрация.** Основни източници на информация при емпиричните изследвания. Специфика на количествените и качествените методи на регистрация. Количествени методи – анкети, стандартно интервю, експеримент, контент анализ. Качествени методи – кабинетно проучване, дълбочинно интервю, групов дискусия, неструктурирано наблюдение.
22. **Полева (теренна) работа, обработка и анализ на информацията от емпиричните изследвания.** Подготовка и организация на полевата работа. Проблеми при теренната работа и контрол върху нейното качество. Обработка и статистически анализ на данните от изследването. Структура и съдържание на изследователския доклад.

Основна литература:

1. Нончев А., В.Стоилова, М.Стоянова, Ал.Стоянов, Г.Петрунов, М.Мишева (2017). *Икономическа социология*. София: Издателски комплекс – УНСС
2. *Икономическа социология* (кол. под ред. на проф. Бл. Колев) (2005). София: Университетско издателство “Стопанство”
3. Научни трудове на УНСС, том 2-3/2015, Част първа и Част втора. София: Издателски комплекс – УНСС
4. Съйкова Св., Ат.Атанасов, Ем.Ченгелова (2014). *Социалните емпирични изследвания. Методологически аспекти*. София: Академично издателство „Проф. М. Дринов”
5. Чавдарова, Т. (2016). *Нова икономическа социология. Мрежови анализ и неоинституционализъм*. София: Издателство „Изток-запад“

Допълнителна литература:

1. Аджемоглу, Д., Дж.Робинсън (2013). *Защо нациите се провалят? Къде са корените на силата, просперитета и бедността*. София: Издателство „Изток-запад“.
2. Бек, У. (2013). *Рисковото общество. По пътя към една друга модерност*. София: ИК „Критика и хуманизъм“
3. Бъргър П. (1998). *Покана за социология*. София: Издателство „ЛИК”
4. *Икономика и социология. Антология* (1999). Съставител: Т. Чавдарова. София: Издателство „ЛИК”.
5. Калецки, А. (2013). *Капитализъм 4.0. Раждането на новата икономика след кризата*. София: Издателство „Класика и Стил“
6. Кастелс, М. 2001. *Възходът на мрежовото общество*. София: Издателство „ЛИК”
7. Колев, Б. (2017). *Икономическа култура*. София: Издателски комплекс – УНСС
8. Мирчев М. (2005). *Текстове 2. Покана за социология*. София: ИК “М-8-М
9. Нончев А., (2009). *Публично-частни квази пазари*. София: Университетско издателство “Стопанство
10. Норт, Д. (2000). *Институции, институционална промяна и икономически резултати*. София: Издателство „ЛИК“
11. Парсънз, Т. (2005). *Еволюцията на обществата*. София: ИК ”Критика и хуманизъм”
12. Петрунов, Г. (2009). *Основни схеми за изпиране на пари от трафик на хора от сексуална експлоатация*. София: РискМонитор.
13. Ракаджийска, Т., М. Христова, Д. Сивков (2017). *Социалният капитал*. София: Издателски комплекс – УНСС
14. *Социологията като шанс. Текстове*. (2004). Съставител: Лиляна Деянова. София: „Изток-Запад“
15. Стил, Дж. (2014). *Цената на неравенството. Как днешното разделено общество застрашава бъдещето ни*. София: Издателство „Изток-запад“
16. Стоилова, В. (2012). *«Играта» на пазарна размяна*. София: Издателски комплекс – УНСС.
17. Стоянов, А. (2016). *Социална диференциация, стратификация и статусни йерархии*. София: Издателски комплекс - УНСС
18. Стоянова, М. (2014). *Конфликтите през призмата на социологията*. София: Университетско издателство “Стопанство”
19. Тилкиджиев, Н. 2002. *Средна класа и социална стратификация*. София: Издателство „ЛИК“
20. Тофлър, А. (1991). *Третата вълна*. София: ИК „Яворов”
21. Уиликинсън, Р., К.Пикет (2014). *Патология на неравенството. Защо равенството прави обществата по-силни?* София: Издателство „Изток-запад“
22. Хофстеде, Х. (2001). *Култура и организации*. София: Издателство „Класика и стил“

23. *Извори на социологията* (1998). Съставител: Георги Фотев. Стара Загора: Издателство „Идея“
24. Чавдарова, Т. (2002). *Неформалната икономика*. София: Издателство „ЛИК“

Препоръчителна литература на английски език:

1. Babbie, E. R. 2008. *The basics of social research. Twelfth Ed.* Wadsworth Pub Co.
2. Becker, G. 1976. *The Economic Approach to Human Behaviour*. University of Chicago Press.
3. Bell, D. 1973. *The Coming of Post-Industrial Society*. New York: Basic Books, Inc. Publishers
4. Coleman, J. 1990. *Foundations of Social Theory*. Cambridge, MA: The Belknap Press of Harvard University Press
5. Fligstein N. 2002. *The Architecture of Markets: An Economic Sociology of Twenty-First-Century Capitalist Societies*. Princeton: Princeton University Press.
6. Granovetter, M. 1985. *Economic Action and Social Structure: The Problem of Embeddedness*. American Journal of Sociology. November 1985. Vol. 91. No. 3
7. Granovetter, M. 1983 (1973). *The Strength of Weak Ties. A Network Theory Revisited*. In: Sociological Theory Volume 1
8. Neuman W. L. 2005. *Power, State and Society*. McGraw Hill
9. Parsons, T., N. Smelser, 1956. *Economy and Society*. London: Rutledge&Kegan Paul
10. Polanyi K., 2002. *The Great Transformation. The Political and Economic Origins of the Our Time*. Pax Britannica
11. Portes, Al. 2010. *Economic Sociology. A Systematic Inquiry*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
12. Smelser, N., R. Swedberg (eds.) 1994. *The Handbook of Economic Sociology*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
13. Swedberg, R. 2003. *Principles of Economic Sociology*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
14. *The Sociology of Economic Life*. 1992. (Eds) M. Granovetter and R. Swedberg, Boulder, San Francisco, Oxford: Westview Press
15. Williamson, O. 1975. *Markets and Hierarchies*. New York: Free Press

**Катедра “Икономическа социология”
2018г.
София, УНСС**

**Р-л катедра:
/ доц.д-р Андрей Нончев/**